

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 5. oktober 2020
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Sagsnr.: 2019-4000-0141
Dok.: 1099234

KOMMENTERET OVERSIGT

over

Høringsvar vedrørende Retsplejerådets betænkning nr. 1572/2019 om reform af den civile retspleje X (Retsafgifter)

I. Høringen

Retsplejerådets betænkning nr. 1572/2019 om reform af den civile retspleje X (Retsafgifter), som lovforslaget bygger på, har i perioden fra den 6. marts 2019 til den 1. maj 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Domstolenes Tjenestemandsförening, ADIPA, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk InkassoBrancheforening, Dansk Journalistforbund, Danske Advokater, Danske Medier, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Speditører, DI, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fagligt Fælles Forbund – 3F, FDM, Finans Danmark, Finans og Leasing, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, HK/Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Københavns Retshjælp, Landsforeningen af Forsvars-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

advokater, Retspolitisk Forening, SMVdanmark, TEKNIQ Installationsbranchen, Voldgiftsinstituttet, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed og Aarhus Retshjælp.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra:

Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Politiforbundet, Advokatrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Inkassobranche, Danske Advokater, Danske Regioner, Fagbevægelsens Hovedorganisation, FDM, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerrådet Tænk, Institut for Menneskerettigheder, KL, SMVdanmark, TEKNIQ Installationsbranchen og Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed.

Justitsministeriets bemærkninger til hørings svarene er angivet i kursiv.

II. Hørings svarene

Østre Landsret, Dommerfuldmægtigforeningen, Politiforbundet, FDM, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Danske Regioner, Fagbevægelsens Hovedorganisation, FDM, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, KL og Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed har ikke bemærkninger til Retsplejerådets forslag i betænkningen.

Dansk Byggeri bakker op om, at det gøres lettere og mere gennemskueligt for virksomheder og andre at finde ud af, hvad det koster i retsafgift at føre en retssag.

TEKNIQ Installationsbranchen støtter de foreslåede ændringer.

Procesbevillingsnævnet tilslutter sig, at der ikke indføres retsafgift for indgivelse af ansøgning om appeltilladelse til Procesbevillingsnævnet.

Domstolsstyrelsen vurderer, at eventuelle merudgifter som følge af forslaget til ny retsafgiftslov vil kunne afholdes inden for domstolenes nuværende økonomiske ramme.

Københavns Byret har anført, at en generel forhøjelse af retsafgiften kan medføre, at flere borgere potentielt ikke vil have råd til at få deres tvister afgjort ved Danmarks Domstole.

Forbrugerrådet Tænk sætter spørgsmålstegn ved behovet for at adfærdsregulere procesførelse ved domstolene med retsafgifter. Der er bortset fra retsafgifter en betydelig sagsomkostningsrisiko forbundet med procesførelse ved domstolene, og antallet af civile sager ved domstolene har været faldende i de senere år. Forbrugerrådet Tænk lægger derfor afgørende vægt på, at en reform af reglerne om retsafgift ikke benyttes til en forhøjelse af afgiftsniveauet, og noterer, at Retsplejerådet lægger op til et uændret samlet afgiftsprovenu.

Forbrugerrådet Tænk er enig i, at Retsplejerådets forslag vil indebære en væsentlig forenkling af retsafgiftssystemet. Forbrugerrådet Tænk støtter, at afgiftsbyrden ved retssager først og fremmest lægges på hovedforhandlingen, som er mest arbejdskrævende, og ikke ved sagsanlægget. Forbrugerrådet Tænk støtter også, at skiftesager i form af boudlæg, udlæg til længstlevende ægtefælle eller til uskiftet bo bliver afgiftsfri.

Der foreslås ikke en generel forhøjelse af retsafgiften, og lovforslaget skønnes at medføre et stort set uændret samlet provenu. Der foreslås forhøjelser af nogle enkeltafgifter som led i forenklinger og/eller i lyset af pris- og lønudviklingen, siden den gældende afgiftssats blev fastsat, men de foreslåede forhøjelser modsvarer i det væsentlige af forslag til nedsættelse eller afskaffelse af andre afgifter. Det er en grundpræmis for Retsplejerådets forslag i betænkningen og for lovforslaget, at retsafgifterne ikke må blive en urimelig barriere for borgernes adgang til domstolene.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at Retsplejerådet har haft som hovedhensyn, at retsafgifter ikke må blive en barriere for adgangen til domstolene. Instituttet foreslår, at Justitsministeriet efter nogle år foretager en evaluering af de regler, der måtte søges indført som følge af Retsplejerådets forslag til lovændringer.

Justitsministeriet vil løbende følge området for at sikre, at de foreslåede regler kommer til at virke efter hensigten. Justitsministeriet finder imidlertid ikke behov for en egentlig evaluering af de foreslåede regler.

Advokatrådet er generelt positiv over for Retsplejerådets forslag. Advokatrådet foreslår dog, at Justitsministeriet overvejer, om afgiften for prøvelse af myndighedsudøvelse skal fastholdes på det nuværende niveau under hensyn til, at der kan være tale om meget indgribende sager over for de borgere og virksomheder, der skal indbringe en sag mod en offentlig myndighed, og

at der i mange tilfælde vil være tale om borgere, hvor størrelsen af afgiften vil kunne bevirke en reel barriere for at få prøvet grænserne for myndighedsudøvelsen ved domstolene.

De gældende regler om retsafgiften i civile retssager om prøvelse af myndighedsudøvelse blev indført ved en lovændring i 2004, der trådte i kraft den 1. januar 2005 og byggede på Retsplejerådets forslag i betænkning nr. 1436/2003 om reform af den civile retspleje III. Siden 2005 har der været et meget lavere maksimum for retsafgiften i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse end i andre sager. Det gældende maksimum for retsafgiften for sagsanlæg er 2.000 kr. i sager om myndighedsudøvelse og 75.000 kr. i andre sager. Samme maksima gælder for retsafgiften for hovedforhandlingen. Maksimum for den samlede retsafgift i 1. instans er således i dag 4.000 kr. i sager om myndighedsudøvelse og 150.000 kr. i andre sager.

Retsplejerådet foreslår i betænkning nr. 1572/2019 om reform af den civile retspleje X at videreføre det princip om et lavt maksimum for retsafgiften i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse, som på baggrund af Retsplejerådets tidligere forslag blev gennemført i 2005. Retsplejerådet foreslår samtidig en omlægning af retsafgiften, sådan at en større del af den samlede retsafgift skal betales for hovedforhandlingen og ikke allerede ved sagens anlæg. Retsplejerådet foreslår en afgift på 1.500 kr. for sagsanlæg, og en afgift på maksimalt 160.000 kr. for hovedforhandlingen, dog maksimalt 3.000 kr. i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse. Maksimum for den samlede retsafgift i 1. instans i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse er således efter Retsplejerådets forslag 4.500 kr. En regulering med prisudviklingen ville medføre en større forhøjelse end foreslået (reguleret med forbrugerprisindekset svarer 4.000 kr. i 2004 til knap 5.000 kr. i 2018).

På denne baggrund er lovforslaget udformet i overensstemmelse med Retsplejerådets forslag. Justitsministeriet har i den forbindelse også lagt vægt på, at personer med lav indkomst har mulighed for at søge fri proces og i givet fald opnå fritagelse for at betale retsafgift.

Danske Advokater hilser ambitionen om forenkling af reglerne velkommen. Det er i sig selv et væsentligt hensyn, at reglerne for beregning af afgift er udformet på en så enkel måde som muligt. Det sikrer forudberegnelighed om afgiftens størrelse for de borgere og virksomheder, der skal benytte domstolene, og det gør administrationen af reglerne enklere, herunder sådan at retterne i færre tilfælde skal bruge ressourcer på efteropkrævninger og tilbagebetalinger af afgift.

Det er efter Danske Advokaters opfattelse også helt centralt, at der ved overvejelser om at indføre et nyt regelsæt om retsafgifter er et stærkt fokus på, hvilken virkning afgifterne må forventes at have i forhold til brugen af domstolene som et centralt tvistløsningsorgan i samfundet. Danske Advokater er således enig med Retsplejerådet i, at det bør indgå som et selvstændigt hensyn, at retsafgifterne ikke bliver af en sådan størrelse, at der reelt bliver tale om en barriere for adgangen til domstolene i en sådan grad, at det rejser spørgsmål i forhold til retten til en retfærdig rettergang.

Danske Advokater anfører, at der i visse situationer vil kunne være tale om ganske markante afgiftsforhøjelser. I det flertal af sager om tvangsauktion over fast ejendom, hvor ejendommen har lav værdi, vil der således eksempelvis kunne være tale om mere end en fordobling af afgiftens størrelse. De adfærdsmæssige implikationer af en afgiftsoplægning er helt centrale, herunder også med henblik på en nærmere vurdering af de anslåede provenumæssige konsekvenser af en ændring. Danske Advokater opfordrer til, at den adfærdsmæssige betydning af Retsplejerådets forslag søges yderligere afdækket, eksempelvis via workshops med relevante interessenter eller med inspiration fra de metodemæssige erfaringer, der er indhøstet på eksempelvis Erhvervsministeriets område, hvor der jævnligt ses foretaget lignende konsekvensanalyser.

Retsplejerådets betænkning har været i bred høring hos både domstole, advokater, erhvervsorganisationer og forbrugerorganisationer mv., og Justitsministeriet finder ikke behov for yderligere analyse af de adfærdsmæssige implikationer af Retsplejerådets forslag.

Danske Advokater har noteret sig, at der med den foreslåede bestemmelse i § 47 i Retsplejerådets lovudkast lægges op til, at retsvirkningen af, at retsafgift ikke betales til forfaldstidspunktet, kan være, at sagen afvises, eller at en anmodning anses som bortfaldet. Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at dette bør fremgå af den meddelelse, retten sender om afgiften, men at der ikke er tale om en gyldighedsbetingelse, og at retsvirkningerne af den manglende betaling vil indtræde, selv om oplysningen ikke fremgår af rettens meddelelse. Henset til denne meget vidtgående konsekvens af manglende rettidig betaling opfordrer Danske Advokater til, at det overvejes nærmere, hvordan det sikres, at oplysningerne om retsvirkningerne heraf når frem til de relevante parter.

Med de bemærkninger til lovudkastet, som Danske Advokater henviser til, er det forudsat, at rettens meddelelse om, at der skal betales retsafgift, skal indeholde oplysning om virkningen af manglende rettidig betaling. Hermed og i betragtning af, at denne oplysning i relevant omfang må forventes indlagt som en standardtekst i domstolenes it-systemer, er der efter Justitsministeriets opfattelse tilvejebragt en tilfredsstillende sikring af, at oplysning om virkningen af manglende rettidig betaling af retsafgift når frem til de relevante parter.

Dansk Arbejdsgiverforening er betænkelig ved, at afgiften for hovedforhandlingen forfalder fuldt ud, medmindre retten senest 2 uger før får meddelelse om, at sagen er bortfaldet. Dette forekommer ikke rimeligt i lyset af, at også en sag, der bliver forligt senere end 2 uger før hovedforhandlingen, vil medføre en langt mindre arbejdsmæssig belastning af retten end en gennemført hovedforhandling. Erfaringsmæssigt bliver sager ofte forligt senere end 2 uger før hovedforhandlingen, og en absolut frist på 2 uger risikerer at formindske parternes incitament til at indgå forlig kort tid inden hovedforhandlingen.

Forslaget om tilbagebetaling af afgiften for hovedforhandlingen, når sagen falder bort senest 2 uger før hovedforhandlingen, er en væsentlig lempelse i forhold til de gældende regler, hvor fristen er 6 uger før hovedforhandlingen. Hertil kommer, at afgiften for hovedforhandlingen efter forslaget udgør en større andel af den samlede retsafgift end efter de gældende regler. Forslaget giver således mulighed for en både senere og større tilbagebetaling end efter de gældende regler. Justitsministeriet finder ikke grundlag for en yderligere lempelse i forhold til Retsplejerådets forslag. Som anført i pkt. 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger må det bl.a. tages i betragtning, at når en sag falder bort senere end 2 uger før hovedforhandlingen, vil retten ofte ikke kunne bruge den tid, der er afsat til hovedforhandling i sagen, til andre retshandlinger.

SMVdanmark finder Retsplejerådets forslag velbegrundede i målsætningen om at forenkle og ajourføre retsafgifterne. Det er sket med skyldig hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende ved retssager om mindre krav, som har SMVdanmarks særlige interesse som hovedorganisation for små og mellemstore virksomheder.

SMVdanmark er betænkelig ved den procentvis markante forhøjelse af retsafgiften for sager, der behandles i småsagsprocessen, men den samtidige reduktion af retsafgiften på sager med en sagsgenstand på mellem 50.001

kr. og 100.000 kr. sammenholdt med den beløbsmæssigt begrænsede stigning fra 500 til 750 kr. gør det acceptabelt. SMVdanmark vil dog foretrække en uændret retsafgift for retssager, der behandles i småsagsprocessen, herunder specielt sager med en værdi på højst 10.000 kr., hvor der gælder en særlig regel om sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand.

Som anført af SMVdanmark skal forslaget om at forhøje den laveste retsafgift for sagsanlæg fra 500 kr. til 750 kr. ses i sammenhæng med, at beløbsgrænsen for, i hvilke sager denne afgift skal betales, samtidig forhøjes fra 50.000 kr. til 100.000 kr. Mens afgiften i sager med en værdi på højst 50.000 kr. forhøjes med 250 kr., nedsættes afgiften i sager med en værdi mellem 50.001 kr. og 100.000 kr. således med mellem 10 kr. og 600 kr. Endvidere blev afgiften på 500 kr. fastsat i 1989, og en regulering med prisudviklingen siden da ville medføre en større forhøjelse end foreslået (reguleret med forbrugerprisindekset svarer 500 kr. i 1989 til 850 kr. i 2018). På den baggrund er lovforslaget udformet i overensstemmelse med Retsplejerådets forslag.

Justitsministeriet har i den forbindelse også lagt vægt på, at det vil stride mod den tilsigtede forenkling at fastsætte en særlig afgiftssats afhængig af, om sagen behandles i småsagsprocessen, endsige om sagen har en værdi på højst 10.000 kr. Det har også, siden småsagsprocessen blev indført, været tilsigtet, at tilvalg eller fravalg af småsagsprocessen eller sagens henvisning til almindelig proces efter rettens bestemmelse ikke skulle have betydning for, hvilken retsafgift der skal betales.

Dansk InkassoBrancheforening er generelt positiv over for intentionerne bag betænkningen og Retsplejerådets fokus på regelforenkling og mindre administration og kan derfor tilslutte sig store dele af betænkningen. Der er dog også dele af betænkningen, der efter foreningens opfattelse er problematiske.

Dansk InkassoBrancheforening støtter en forenkling af retsafgifterne for betalingspåkrav og fogedforretninger. I dag anvendes der en del unødigt administrationstid på at administrere de mange forskellige satser samt fremsendelse og returnering af retsafgifter. En minimering af administrationsbyrden vil komme både domstolene, inkassobranchen og i sidste ende fordringshaverne til gavn. Foreningen hilser derfor princippet om én retsafgift ”fra vugge til grav” velkomment.

Betænkningen indeholder dog efter Dansk InkassoBrancheforenings opfattelse en uforholdsmæssig skævvridning for specielt mindre krav, hvor det foreslås, at retsafgiften for et betalingspåkrav om krav på under 50.000 kr. forhøjes fra 400 kr. til 750 kr. Foreningen bemærker, at et betalingspåkrav ikke kun tjener til at afbryde forældelsen, men også muliggør en registrering af skyldneren som dårlig betaler, så risikoen for en yderligere gældsætning mindskes. At hæve prisen markant for betalingspåkrav for mindre fordringer vil ændre fordringshavernes grænse for at benytte denne mulighed, hvilket ifølge foreningen vil føre til flere afskrivninger og dermed større tab på mindre krav, færre registreringer af dårligere betalere og øget mulighed for yderligere gældsætning. Det vil udover almindelige virksomheder med mindre krav specielt ramme brancher som forsyningssektoren, telesektoren, parkerings- og transportsektoren (kontrolafgifter) samt alle brancher, der benytter sig af abonnementsbetaling. Fælles for disse brancher er et stort sagsantal på fordringer af en beskeden størrelse.

Dansk InkassoBrancheforening anfører, at den markante stigning i retsafgiften på betalingspåkrav for mindre krav finansierer en markant reduktion på retsafgifterne for sagsanlæg på krav over 100.000 kr. Det er fordringshavere og skyldnere med mindre fordringer, der finansierer en sænkning af retsafgifterne for fordringshavere og skyldnere med større fordringer.

For at imødegå de negative konsekvenser foreslår Dansk InkassoBrancheforening, at retsafgiften for betalingspåkrav og retsafgiften for sagsanlæg med værdi på højst 50.000 kr. sættes til 500 kr., mens retsafgiften for sagsanlæg med værdi over 50.000 kr. sættes til 1.500 kr.

Den forenkede inkassoproces (betalingspåkrav) blev indført ved en lovændring i 2004, der trådte i kraft den 1. januar 2005. Retsafgiften for et betalingspåkrav, når fordringshaveren hverken har anmodet om udlæg i tilfælde af, at skyldneren ikke har indsigelser mod kravet, eller om retssag i tilfælde af, at skyldneren fremsætter indsigelser mod kravet, blev dengang fastsat til 400 kr. Det var tilsigtet, at denne afgift skulle være lavere end afgiften for en civil retssag om et tilsvarende krav, hvor den laveste afgiftssats siden 1989 har været 500 kr. Før indførelsen af betalingspåkrav var det nødvendigt at anlægge en civil retssag for at opnå et tilsvarende grundlag for tvangsfuldbyrdelse.

Retsplejerådet foreslår den laveste retsafgift for en civil retssag forhøjet til 750 kr. En regulering med prisudviklingen ville medføre en større forhøjelse end foreslået (reguleret med forbrugerprisindekset svarer 500 kr. i 1989 til

850 kr. i 2018). Retsplejerådet foreslår samtidig, at retsafgiften for betalingspåkrav fremover i alle tilfælde skal være 750 kr., hvor den i dag afhængig af fordringshaverens valg i betalingspåkravet er mellem 400 kr. og 2.140 kr. Retsplejerådets forslag indebærer, at den eksisterende "rabat" på 100 kr. på betalingspåkrav på højst 50.000 kr. i sammenligning med en civil retssag afskaffes, men til gengæld bliver der fremover en "rabat" på 750 kr. (mod i dag maksimalt 240 kr.) på betalingspåkrav, som går videre til udlæg, sammenlignet med først at opnå dom og derefter at anmode om udlæg. Dette gælder også for betalingspåkrav på mellem 50.000 kr. og 100.000 kr., hvor der i dag ikke er nogen "rabat" på retsafgiften.

Med hensyn til risikoen for, at en afgiftsstigning på 350 kr. kan have den virkning, at fordringshavere afstår fra retslig forfølgning af beskedne krav, bemærkes for det første, at der også er andre udgifter end retsafgiften forbundet med retsforfølgning. Fordringshaveren vil således have arbejde med at udarbejde og indgive betalingspåkravet eller vil alternativt skulle betale f.eks. et inkassobureau herfor. For det andet bemærkes, at retsafgiften på linje med eventuelle udgifter til bistand fra f.eks. et inkassobureau er sagsomkostninger, som det påhviler skyldneren at betale. Der anvendes i den forbindelse standardiserede takster for erhvervmæssig bistand til betalingspåkrav, som for krav på 1-1.000 kr. udgør 840 kr. ekskl. moms, for krav på 1.001-2.500 kr. udgør 1.000 kr. ekskl. moms. og for krav på 2.501-5.000 kr. udgør 1.260 kr. ekskl. moms. Selv om de nævnte takster er det beløb, skyldneren kan pålægges at betale, mens det beløb, fordringshaveren skal betale til f.eks. et inkassobureau, afhænger af fordringshaverens aftale med inkassobureauet, giver taksterne alligevel en indikation af de involverede beløbsstørrelser. Endvidere er retsafgiften for betalingspåkrav ikke blevet ændret, siden betalingspåkrav blev indført i 2005, hvorimod taksterne for sagsomkostninger til erhvervmæssig bistand flere gange er blevet forhøjet i lyset af prisudviklingen. I 2005 var taksten for sagsomkostninger til erhvervmæssig bistand således 770 kr. ekskl. moms for krav i hele intervallet 1-5.000 kr. mod som nævnt nu 840 kr., 1.000 kr. eller 1.260 kr. afhængig af kravets størrelse inden for dette interval – altså en stigning på 70 kr., 330 kr. og 490 kr. i de respektive delintervaller.

Det er på denne baggrund Justitsministeriets opfattelse, at Retsplejerådets forslag rammer den rigtige balance mellem hensyn til forenkling til gavn for parterne og myndighederne og hensyn til, at retsafgiften ikke må blive en urimelig barriere for borgernes og virksomhedernes adgang til domstolene, men heller ikke bør udhules som følge af manglende regulering i en lang årrække.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse også vægt på, at Retsplejerådets forslag er udformet, så forhøjelser af nogle afgifter som led i forenklinger og/eller i lyset af pris- og lønudviklingen modsvares af nedsættelse eller afskaffelse af andre afgifter med et forventet stort set uændret samlet afgifts-provenu. En fastsættelse af retsafgiften for betalingspåkrav til 500 kr. i stedet for 750 kr. alene modsvaret af, at retsafgiften for sagsanlæg i 1. instans fastsættes til 1.500 kr. i sager med en værdi over 50.000 kr. i stedet for i sager med en værdi over 100.000 kr., må forventes at føre til et betydeligt mindre provenu end Retsplejerådets forslag, skønsmæssigt i størrelsesordenen 29 mio. kr. årligt ved et uændret sagsantal.

Endelig bemærkes, at Retsplejerådets betænkning har været i høring hos en række organisationer, der bl.a. repræsenterer de virksomheder, som er kunder hos inkassobranchen, og at disse organisationer ikke har haft indvendinger vedrørende den foreslåede retsafgift for betalingspåkrav.

Sø- og Handelsretten har anført, at der inden for Sø- og Handelsrettens område føres særdeles værdifulde og omfangsrige sager om midlertidige forbud og påbud, hvor den mundtlige forhandling kan vare 1-2 uger. Ikke sjældent forliges den efterfølgende hovedsag før hovedforhandlingen. En del af de mest værdifulde og omfangsrige civile sager ved Sø- og Handelsretten vil således i givet fald fortsat alene udløse en forholdsmæssigt ubetydelig retsafgift.

Retsafgiften for en midlertidig afgørelse om forbud eller påbud er i dag 300 kr., hvis sagen foretages på rettens kontor, og ellers 700 kr. Retsplejerådet foreslår en fast afgift på 750 kr., hvilket er udtryk for en forenkling, men efter rådets skøn ikke indebærer en ændring i det gennemsnitlige afgiftsniveau, når der tages højde for prisudviklingen, siden de gældende afgiftssatser blev fastsat i 1989.

Retsplejerådet finder, at der ud fra et adfærdsregulerings synspunkt ikke er grundlag for at forhøje afgiften ud over, hvad prisudviklingen kan begrunde. En yderligere forhøjelse ville efter rådets opfattelse harmonere dårligt med de foreslåede retsafgifter for sagsanlæg, fordi en sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud er et foreløbigt retsmiddel i forhold til at gennemføre en civil retssag, og retsafgiften for et sådant foreløbigt retsmiddel derfor ikke bør være højere end retsafgiften for sagsanlæg.

Justitsministeriet har forståelse for Sø- og Handelsrettens synspunkt, der ikke i denne sammenhæng ses at være drøftet af Retsplejerådet. Justitsministeriet er imidlertid også enig med Retsplejerådet i, at retsafgiften ikke bør gøres afhængig af eksempelvis omfanget af en mundtlig forhandling, og at afgiften for et foreløbigt retsmiddel ikke bør være højere end retsafgiften for sagsanlæg. Lovforslaget er på den baggrund udformet i overensstemmelse med Retsplejerådets lovudkast i betænkningen.

Sø- og Handelsretten har anført, at det, der er anført om modkrav om ugyldighed i relation til patentloven og designloven, også gælder i relation til EU-varemærkefordningen og EF-designforordningen.

I lyset af Sø- og Handelsrettens hørings svar er lovforslagets § 5, stk. 2, formuleret således, at bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor sagsøgte i en sag om krænkelse af en immaterialrettighed kun kan anfægte immaterialrettens gyldighed ved at nedlægge en påstand om ugyldighed.

Sø- og Handelsretten har anført, at der med lovforslaget ikke er taget stilling til, om retsafgiften i sager om fordringsprøvelse i et insolvensskifte skal beregnes af det fulde anmeldte krav eller af den anslåede dividende heraf.

Lovforslaget viderefører de gældende regler om opgørelse af sagens værdi uden realitetsændringer. Dette gælder også i forhold til opgørelse af værdien af en sag om fordringsprøvelse i et insolvensskifte.

Domstolsstyrelsen foreslår, at kære af familierettens afgørelser om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær fritages for afgift. Før indførelsen af det nye familieretlige system den 1. april 2019 blev sådanne sager behandlet i fogedretten, men er nu blevet flyttet til familieretten. Det betyder efter Domstolsstyrelsens opfattelse, at parter inden for samme families sagsproblematik stilles forskelligt, idet en forælder, der ikke får medhold i en sag om tvangsfuldbyrdelse, skal betale kæreafgift, mens den forælder, der ikke får medhold i f.eks. en påstand om ophævelse af den fælles forældremyndighed, kan anke afgørelsen afgiftsfrit.

Hertil kommer, at opkrævning af kæreafgift giver domstolene en teknisk udfordring. Overgangen af sagerne fra fogedretten til familieretten har medført, at sagerne bliver omfattet af kravet om anvendelse af den digitale sagsportal, hvor sagerne tidligere blev behandlet i fogedsystemet. Den nuvæ-

rende tekniske indretning af den digitale sagsportal medfører, at kæreafgiften ikke kan opkræves automatisk, og at opkrævning af kæreafgift derfor skal foretages manuelt af rettens medarbejdere.

I lyset af Domstolsstyrelsens hørings svar foreslås det, at kære i sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær fremover fritages for retsafgift.

III. Lovforslaget

Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med lovudkastet i betænkningen med følgende indholdsmæssige ændringer:

1. Lovforslagets § 5, stk. 2, er ændret i forhold til lovudkastet i betænkningen, således at bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor sagsøgte i en sag om krænkelse af en immaterialrettighed kun kan anfægte immaterialrettens gyldighed ved at nedlægge en påstand om ugyldighed.
2. Lovforslagets § 43 er ændret i forhold til lovudkastet i betænkningen, således at kære i sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær fremover fritages for retsafgift.
3. Lovforslagets § 47, stk. 7, er ændret i forhold til lovudkastet i betænkningen, idet det er præciseret, at for sen betaling af afgiften ikke fører til bortfald af anmodningen eller afvisning af sagen, hvis afgiften er betalt kort efter fristens udløb og overskridelsen af fristen kan skyldes ekstraordinære omstændigheder uden for den afgiftspligtiges kontrol.
4. Lovforslagets § 49 er ændret i forhold til lovudkastet i betænkningen, således at der ikke er medtaget en bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte regler om afgiftsfrihed, og således at bestemmelser om afgiftsfritagelse i overenskomster med fremmede stater gælder her i landet efter bekendtgørelse i Lovtidende.
5. Der er angivet et ikrafttrædelsestidspunkt, jf. lovforslagets § 50, stk. 1.